

Ed.

684. Frumvarp til laga

[416. mál]

um þingsköp Alþingis.

Flm.: Þorvaldur Garðar Kristjánsson, Salome Þorkelsdóttir, Helgi Seljan,
Eiður Guðnason, Stefán Benediktsson.

I. ÞINGSKIPUN.

1. gr.

Þegar Alþingi kemur saman við þingsetningu skal elsti þingmaðurinn stjórna umræðunum, þangað til forseti sameinaðs þings er kosinn, og standa fyrir kosningu hans.

Til þess að prófa kjörbréf og kosningu nýkjörinna þingmanna og varaþingmanna eftir hverjar almennar kosningar til Alþingis ganga þingmenn eftir hlutkesti í þrjár jafnar deildir meðan til vinnst. Fyrsta deild fær annarri deild, önnur deild þriðju deild og þriðja deild fyrstu deild kjörbréf þeirra þingmanna sem eru í hverri þeirra fyrir sig. Hver deild rannsakar kjörbréf þau, er hún tekur við, og kosningu þingmanna og kjörgengi, kýs sér framsögumann og gerir tillögu til þingsins um hvort kosning og kjörgengi þingmanns skuli talin gild. Tillögurnar má bera upp munnlega, án nokkurs fyrirvara, og ræður afl atkvæða um gildi kosninga og kjörgengi, svo og hvort fresta skuli úrskurði þar um, sbr. 46. gr. stjkskr.

Umræður á þingsetningarfundum fara fram eftir fyrirmælum 36. og 38. gr.

2. gr.

Sérhver nýr þingmaður skal vinna eið eða drengskaparheit að stjórnarskránni undir eins og búið er að viðurkenna að kosning hans sé gild skv. 47. gr. stjkskr.

3. gr.

Þá skal kjósa forseta sameinaðs þings og gengst hann fyrir kosningu tveggja varaforseta, fyrsta og annars, og tveggja skrifara.

Rétt kjörinn forseti er sá er hefur meira en helming greiddra atkvæða þeirra er á fundi eru. Verði þeim atkvæðafjöldi eigi náð við fyrstu kosningu skal kosið að nýju óbundnum kosningum. Fáí þá heldur enginn nógu mörg atkvæði skal kjósa um þá tvo þingmenn er flest fengu atkvæði við síðari óbundnu kosninguna; hafi við þá kosningu fleiri fengið jafnmörg atkvæði ræður hlutkesti um hverja tvo skuli kjósa. Ef þeir fá báðir jafnmörg atkvæði við bundnu kosninguna ræður hlutkesti hvor þeirra verði forseti.

Sömu reglu skal fylgt við kosningu varaforseta.

Skrifarar skulu kosnir hlutbundinni kosningu, sbr. 49. gr.

4. gr.

Þá skal kjósa nefnd til þess að prófa kjörbréf er síðar koma fram en svo að þau verði prófuð eftir 1. gr. svo og til þess að rannsaka kosningar og kjörgengi, er þingið hefur frestað að taka gild, og kærur yfir kosningum eða kjörgengi er þegar eru tekin gild. Í þessa nefnd kýs þingið sjö menn eftir reglum um nefndarkosningar skv. 16. og 49. gr.

Ef nefnd þessi lætur uppi skriflega tillögu eða ef hún leggur til að kosning skuli teljast ógild skulu tillögur hennar ræddar eftir reglunum um 2. umr. lagafrumvarpa skv. 21. gr. Ella fer um tillögur hennar eftir því sem ákveðið er um tillögur kjördeildanna í 1. gr.

5. gr.

Þingið getur við rannsókn þá, er ræðir um í 1. gr., úrskurðað kosningu ógilda þótt eigi hafi hún kærð verið og einnig frestað að taka kosningu gilda til þess að fá skýrslur. Svo er og um kosningu þingmanns er eigi er kominn, eða kjörbréf hans, þá er þing er sett.

Sama er um kjörgengi.

Að öðru leyti tekur þingið eigi upp hjá sjálfu sér að rannsaka kosningar eða kjörgengi en gerir það því aðeins að kært sé yfir þeim.

Kæru yfir kosningu þingmanns eða kjörgengi skal því aðeins taka til greina að hún sé komin til Alþingis í byrjun þings næst á eftir kosningu eða áður en kosning þingmanns er tekin gild á Alþingi.

Við prófun kosninga og kjörgengis hefur sérhver þingmaður fullan þingmannsrétt. En fresti þingið úrskurði um það þá tekur hann engan þátt í störfum þingsins uns það mál er útkljáð og kosning hans og kjörgengi viðurkennd.

6. gr.

Eftir kosningar þær, sem um ræðir í 3. og 4. gr., skal velja til efri deildar þá tölu þingmanna er þar skulu eiga sæti. Skal hverjum þingflokki skylt að tilnefna á lista þá tölu þingmanna sinna er honum ber í hlutfalli við atkvæðamagn hans í sameinuðu þingi. Ef tveir eða fleiri þingflokkar hafa með sér bandalag um kjör til efri deildar, eða þingflokkur (eða flokkar) og menn utan flokka, skal tala á listanum miðuð við samanlagt atkvæðamagn bandalagsins.

Ef atkvæðamagn tveggja eða fleiri kjöraðila er jafnt við kosningu síðasta manns til efri deildar skal hvor (hver) þeirra tilnefna mann í vafasætið en hlutkesti ráða úrslitum.

Nú skýtur einhver kjöraðili sér undan skyldu um tilnefningu til efri deildar og tilnefnir forseti þá þingmann eða þingmenn úr þeim flokki eða bandalagi í réttu hlutfalli við atkvæðamagn. Ef þá er vafi um eitt sæti skal hlutkesti ráða. Forseti tilkynnir síðan hverjir þingmenn hafa þannig verið tilnefndir og teljast þeir rétt kjörnir eða skipaðir til efri deildar, sbr. 32. gr. stjskr.

7. gr.

Síðan setjast þingdeildirnar niður, efri og neðri. Í hvorri deild gengst elsti þingmaðurinn fyrir kosningu forseta deildarinnar en forseti síðan fyrir kosningu tveggja varaforseta, fyrsta og annars, og tveggja skrifara. Um þessar kosningar fer eftir ákvæðum 3. gr. um sams konar kosningu í sameinuðu þingi.

Þegar þessum kosningum er lokið skal hluta um sæti þingmanna, annarra en forseta, skrifara og ráðherra, nema þingflokkar hafi komið sér saman um að skipa sér í sæti eftir flokkum.

8. gr.

Kosning forseta, varaforseta og skrifara, í sameinuðu þingi og báðum deildum, er fyrir allt það þing. Kosning til efri deildar er fyrir allt kjörtímabilið. Svo er og um kosningu kjörbréfanefndar samkv. 4. gr.

Þó er hverjum embættismanni þingsins heimilt að leggja niður starf sitt, ef meiri hluti leyfir, í þingdeild eða sameinuðu þingi; svo getur og þingdeild eða sameinað Alþingi vikið hverjum embættismanni sínum frá en þó þarf til þess samatkvæði $\frac{2}{3}$ þingmanna eða deildarmanna.

9. gr.

Nú losnar sæti þingmanns og skal þá varamaður, er í hans stað kemur, taka sæti í þeirri deild er hann var í.

10. gr.

Aldursforseti, bæði í sameinuðu þingi, sbr. 1. gr., og í þingdeild, sbr. 7. gr., hefur, meðan hann skipar forsetasæti, allan sama rétt og skyldur sem forseti.

11. gr.

Forsetar stjórna umræðum og sjá um að allt fari fram með góðri reglu. Forsetar sameinaðs þings og hvorrar deildar fyrir sig taka við öllum erindum til sameinaðs þings og deilda og annast um afgreiðslu þeirra mála er frá sameinuðu þingi og deildum eiga að fara. Forsetar skýra á fundi frá erindum sem send eru sameinuðu þingi og þingdeildum og því sem útbýtt er í þeim. Nú vill forseti, hvort heldur sameinaðs þings eða deildar, taka þátt í umræðum frekar en forsetastaða hans krefur og víki þá á þingmannabekk en varaforseti tekur forsetasæti á meðan.

Forsetar hafa sameiginlega umsjón með starfi þingnefnda. Þeir skipa fyrir um fasta fundatíma nefndanna þannig að fundir rekist ekki á. Þeir halda skrá um þingmál, sem til nefndanna hefur verið vísað, og fylgjast með gangi mála svo sem nauðsynlegt kann að vera til þess að geta skipað málum niður á dagskrá þingfunda í hagkvæmri tímaröð.

Forsetar fara sameiginlega með framkvæmdastjórn Alþingis. Þeir hafa umsjón með eignum þess og fjárreiðum.

Forsetar skipa í sameiningu skrifstofustjóra þingsins. Skrifstofustjóri hefur á hendi daglegan rekstur þingsins og er forsetum til aðstoðar í öllu er varðar framkvæmdastjórn þingsins. Forsetar skulu setja skrifstofustjóra erindisbréf.

Forsetar skipa eða ráða aðra starfsmenn þingsins.

12. gr.

Í forföllum forseta ganga varaforsetar að öllu leyti í þeirra stað.

13. gr.

Skrifararnir halda gjörðabók, undir umsjón forsetans, og geta í henni mála þeirra, er rædd eru á fundum, og úrslita þeirra.

Í byrjun fundar skal gjörðabók frá síðasta fundi samþykkt og undirskrifuð af forseta og öðrum skrifaranum. Þingmenn skulu eiga kost á að kynna sér gjörðabók í skrifstofunni að minnsta kosti tveim tímum áður en næsti fundur byrjar.

Skrifararnir telja saman atkvæði við atkvæðagreiðslur og kosningar. Sömuleiðis sjá þeir með forseta um að ályktanir séu skrásettar og ritar forsetinn og annar skrifarinn undir þær. Störfum skipta skrifarar milli sín eftir samkomulagi við forseta.

14. gr.

Ákvæði 12. og 13. gr. eiga jafnt við um forseta, varaforseta og skrifara í sameinuðu þingi sem í deildum.

II. NEFNDIR.

15. gr.

Á 2. fundi sameinaðs Alþingis skulu kosnar þessar fastanefndir:

1. fjárveitinganefnd, skipuð níu mönnum,
2. utanríkismálanefnd, skipuð sjö mönnum og sjö til vara,
3. atvinnumálanefnd, skipuð sjö mönnum,
4. allsherjarnefnd, skipuð sjö mönnum,
5. félagsmálanefnd, skipuð sjö mönnum.

Fjárveitinganefnd fjallar um frumvörp til fjárlaga og fjáráukalaga og þingsályktunartil-
lögur sem til hennar kann að vera vísað og fara fram á útgjöld úr ríkissjóði. Til
utanríkismálanefndar skal vísa utanríkismálum. Utanríkismálanefnd starfar einnig milli
þinga og er ríkisstjórninni til ráðuneytis um meiri háttar utanríkismál enda skal ríkisstjórnin
ávallt bera undir hana slík mál jafnt milli þinga sem á þingtíma. Nefndarmenn eru bundnir
þagnarskyldu um þá vitneskju sem þeir fá í nefndinni ef formaður eða ráðherra kveður svo
á. Til atvinnumálanefndar skal vísa þeim málum sem landbúnaðar-, sjávarútvegs- og
iðnaðarnefndir í deildum mundu fjalla um ef borin væru fram í frumvarpsformi. Til
félagsmálanefndar skal vísa þeim málum sem félagsmála-, heilbrigðis- og trygginga- og
menntamálanefndir í deildum mundu fjalla um ef borin væru fram í frumvarpsformi. Til
allsherjarnefndar skal vísa þeim málum sem þingið ákveður.

Fjárveitinganefnd getur ákveðið að skipa úr sínum hópi undirnefnd til að starfa milli
þinga að sérstökum verkefnum.

Hvor þingdeild skal og kjósa fastanefndir til að fjalla um ákveðnar tegundir mála og
skal það gert á öðrum þingfundi hvorrar deildar. Fastanefndir skulu í hvorri deild vera sem
hér segir, skipaðar allt að sjö mönnum hver nefnd:

1. fjárhags- og viðskiptanefnd,
2. samgöngunefnd,
3. landbúnaðarnefnd,
4. sjávarútvegsnefnd,
5. iðnaðarnefnd,
6. félagsmálanefnd,
7. heilbrigðis- og trygginganefnd,
8. menntamálanefnd,
9. allsherjarnefnd.

Hver fastanefnd þingsins kys sér formann, varaformann og fundaskrifara.

Fastanefndir þingsins skulu leitast við að skipa afgreiðslu þingmála í tímaröð svo að
verkefni þingfunda í sameinuðu þingi og þingdeildum megi, eftir því sem við verður komið,
dreifast sem jafnast á þingtímann.

Nú þykir nauðsyn til bera vegna vinnubragða að hafa mannaskipti í nefndum, lengur
eða skemur, og skulu forsetar þá hlutast til um að mannaskiptin komist á, þó svo að
viðkomandi fastanefndir samþykki. Náist ekki samkomulag mega forsetar skjóta ágrein-
ingnum undir úrskurð sameinaðs þings eða þingdeildar.

Til fastanefndanna getur sameinað þing og hvor þingdeild vísað þeim þingmálum sem
lögð eru fram og þörf þykir að nefnd íhugi. Að jafnaði skal vísa hverju máli til sömu
fastanefndar í báðum deildum. Það er samvinnunefnd ef samkynja fastanefndir beggja
deilda vinna saman að athugun mála sem vísað hefur verið til annarrar nefndarinnar.

Heimilt er þó sameinuðu þingi eða hvorri deild að kjósa sérnefndir til að íhuga einstök
mál. Hver slík nefnd kys sér formann, varaformann og fundaskrifara. Einnig er sameinuðu
þingi eða hvorri deild heimilt að ákveða að fastanefnd vinni að athugun máls milli þinga.

Nefndir kjósa sér framsögumann fyrir hvert mál sem þær fjalla um.

Vísa má máli til nefndar á hverju stigi þess. Sé það gert áður en umræðu er lokið þá skal
henni frestað.

16. gr.

Nefndir skulu kosnar hlutbundnum kosningum, sbr. 49. gr.

17. gr.

Sá kveður þingnefnd saman í fyrsta sinn, er fyrst var kosinn, og lætur kjósa formann, varaformann og skrifara nefndarinnar.

Nefndin lætur uppi álit sitt og skal prenta það og útbýta því meðal þingmanna á fundi. Eigi má taka málið að nýju til umræðu fyrr en að minnsta kosti einni nóttu síðar en nefndarálitinu var útbýtt.

III. ÞINGMÁL.

18. gr.

Lagafrumvörp skulu vera samin með lagasniði og skal prenta þau og útbýta þeim meðal þingmanna á fundi. Hverju frumvarpi skal fylgja stutt greinargerð fyrir tilgangi þess yfirleitt og skýring á höfuðákvæðum. Eigi má taka frumvarp til umræðu fyrr en liðin er að minnsta kosti ein nótt frá því er því var útbýtt.

Lagafrumvörp, sem útbýtt er sex mánuðum eftir þingsetningu, verða því aðeins tekin til meðferðar að meiri hluti þingmanna í þeirri deild, sem frumvarpið er borið upp í, samþykki það.

19. gr.

Ekki er lagafrumvarp samþykkt til fullnaðar fyrr en það hefur verið rætt þrisvar sinnum í hvorri þingdeild eða þrisvar sinnum í sameinuðu þingi þegar um er að ræða frumvarp til fjárlaga og fjáráukalaga, sbr. 44. og 45. gr. stjkskr.

20. gr.

Við fyrstu umræðu skal ræða frumvarpið í heild sinni. Þá er þeirri umræðu er lokið er leitað atkvæða um hvort það eigi að ganga til annarrar umræðu og nefndar.

21. gr.

Önnur umræða fer eigi fram fyrr en einni nóttu eftir fyrstu umræðu og skal þá ræða greinar frumvarpsins hverja fyrir sig og breytingartillögur við þær. Síðan skal greiða atkvæði um hverja grein og breytingartillögur við hana, ef fram hafa komið, og loks um það hvort frumvarpið eigi að ganga til þriðju umræðu.

22. gr.

Þriðja umræða má eigi fara fram fyrr en einni nóttu eftir aðra umræðu. Þá skal ræða breytingartillögur og greinar er þær eiga við svo og frumvarpið allt í heild. Þá er umræðum er lokið skal leita atkvæða um breytingartillögurnar og síðan um frumvarpið í heild sinni eins og það þá er orðið.

23. gr.

Þá er frumvarp hefur þannig verið samþykkt við þrjár umræður í deild sendir forseti hennar það forseta hinnar deildarinnar með tilmælum um að hann leggi það fyrir þá deild, sbr. 45. gr. stjkskr., og sætir það síðan sömu meðferð þar sem í deild þeirri er það kom frá.

Ef frumvarpið er samþykkt óbreytt í þessari deild sendir forseti hennar ríkisstjórninni það.

24. gr.

Ef deildin breytir aftur á móti frumvarpinu í smáu eða stóru sendir forseti hennar það til baka forseta hinnar deildarinnar, sbr. 45. gr. stjkskr. Hafi nefnd fjallað um það þar sendir forseti henni það þegar. Hún lætur uppi álit sitt um það. Þá er liðin er að minnsta kosti ein nótt frá því er frumvarpinu, eins og það kom frá hinni deildinni, var útbýtt meðal þingmanna á fundi, eða, ef um nefndarálit um það er að ræða, þá frá því er því var útbýtt, skal frumvarpið tekið til umræðu í deildinni á sama hátt og áður við þriðju umræðu skv. 22. gr.

Ef deildin samþykkir frumvarpið óbreytt eins og það kom frá hinni deildinni sendir forseti ríkisstjórn það. En sé því breytt sendir forseti það, eins og það þá er orðið, hinni deildinni, sbr. 45. gr. stjskr., og skal þar enn fara með það eftir ákvæðum 22. gr. Fallist deildin á frumvarpið óbreytt sendir forseti ríkisstjórn það. Nú breytir deildin því og sendir þá forseti það forseta sameinaðs þings og mælist til að það verði lagt fyrir sameinað þing.

25. gr.

Frumvarpinu, í þeirri mynd sem það hafði síðast fengið, er nú útbýtt meðal allra þingmanna og skal lagt fyrir sameinað Alþingi til einnar umræðu minnst einni nóttu síðar. Við umræðurnar skal fara eftir því sem fyrir er mælt í 22. gr. og er þeim lýkur skal greiða atkvæði um breytingartillögurnar og síðan um frumvarpið í heild sinni.

Þá er Alþingi, sem nú segir, skipar eina málstofu þarf, til þess að gerð verði fullnaðarályktun um mál, meira en helmingur þingmanna úr hvorri deild að vera á fundi og eiga þátt í atkvæðagreiðslu, sbr. 45. gr. Ræður þá afl atkvæða um einstök málsatriði. En til þess að lagafrumvarp, að undanskildum frumvörpum til fjárlaga og fjáraukalaga, verði samþykkt í heild sinni verða aftur á móti að minnsta kosti tveir þriðjungar atkvæða, sem greidd eru, að vera með frumvarpinu, sbr. 45. gr. stjskr.

Ef frumvarp er samþykkt í sameinuðu þingi sendir forseti það ríkisstjórninni. Ella fellur það niður.

26. gr.

Lagafrumvarp, er felur í sér tillögu um breytingu á stjórnarskránni eða viðauka við hana, skal í fyrirsögninni nefnt frumvarp til stjórnarskipunarlaganna. Hafi það eigi þá fyrirsögn vísar forseti því frá.

Breytingartillögu, sem felur í sér tillögu um breytingu á stjórnarskránni eða viðauka við hana, má aðeins gera við frumvarp til stjórnarskipunarlaganna. Sé hún gerð við annað frumvarp vísar forseti henni frá.

27. gr.

Lagafrumvarp, er önnur deildin hefur fellt, má eigi bera upp aftur á sama þingi.

28. gr.

Tillögur til þingsályktunar skulu vera í ályktunarformi. Nú er tillaga til þingsályktunar borin fram í sameinuðu þingi og skal þá prenta hana og útbýta meðal þingmanna á fundi. Umræða má eigi fara fram fyrir en í fyrsta lagi daginn eftir.

Ekki er þingsályktunartillaga samþykkt til fullnaðar fyrir en hún hefur verið rædd tvisvar.

Við fyrri umræðu hefur flutningsmaður allt að fimmtán mínútum til framsögu fyrir tillögunni og aðrir þingmenn og ráðherrar allt að fimm mínútum. Hver ræðumaður má tala tvisvar. Þá er þessari umræðu er lokið er leitað atkvæða um hvort tillagan eigi að ganga til annarrar umræðu og nefndar.

Síðari umræða fer eigi fram fyrir en einni nóttu eftir fyrri umræðu eða útbýtingu nefndarálits. Skal þá ræða tillögugreinar og breytingartillögur við þær. Þá er umræðu er lokið skal greiða atkvæði um hverja tillögugrein og breytingartillögur við þær og loks tillöguna í heild sinni. Við umræðuna gilda ákvæði 36. gr.

Um þingsályktunartillögur, er fjalla um stjórnskipun, utanríkis- eða varnarmál eða staðfestingu framkvæmdaáætlaða, gilda ákvæði 36. gr. við báðar umræður.

Þingsályktunartillögur, sem bornar eru upp í þingdeild, lúta sömu reglum um málsmeðferð sem þingsályktunartillögur sem fluttar eru í sameinuðu þingi.

Þingsályktunartillögur, sem útbýtt er sex mánuðum eftir þingsetningu, verða því aðeins teknar til meðferðar að meiri hluti sameinaðs þings samþykki það.

29. gr.

Ef ráðherra óskar að gera grein fyrir opinberu málefni gerir hann það með skýrslu til Alþingis er skal prentuð og útbýtt meðal þingmanna á fundi.

Ef ráðherra óskar skal skýrslan tekin til umræðu. Sama gildir ef níu þingmenn óska þess. Ráðherrann gerir grein fyrir skýrslunni og er þingmönnum þá rétt að taka þátt í umræðunni. Þingmenn, aðrir en ráðherrar, mega þó ekki tala oftari en tvisvar.

Ef ekki verður komið við að prenta og útbýta skýrslu skv. 1. mgr. eða ekki þykir ástæða til getur ráðherra gert grein fyrir opinberu málefni með munnlegri skýrslu til Alþingis. Fer þá um umræðu sem um skriflega skýrslu.

Við umræðu um skýrslu má engar ályktanir gera.

30. gr.

Níu þingmenn geta óskað skýrslu ráðherra um opinbert málefni. Skal beiðnin vera skrifleg og beint til forseta og má fylgja henni stutt greinargerð. Skal beiðnin prentuð og útbýtt meðal þingmanna á fundi. Á næsta fundi í sameinuðu þingi ber forseti það undir atkvæði umræðulaust hvort beiðnin skuli leyfð eða ekki. Forseti tilkynnir hlutaðeigandi ráðherra um beiðni um skýrslu sem leyfð hefur verið.

Er ráðherra hefur lokið skýrslugerðinni skal skýrslan prentuð og útbýtt meðal þingmanna á fundi.

Ef ráðherra eða skýrslubeiðendur, einn eða fleiri, óska þess skal skýrslan tekin til umræðu. Ráðherra gerir grein fyrir henni. Þingmenn mega taka þátt í umræðunni en aðrir en ráðherra mega þó ekki tala oftari en tvisvar.

Við umræðu um skýrslu má engar ályktanir gera.

Rétt er alþingismönnum einnig að nota sér heimild 54. gr. stjkskr. um að beiðast skýrslu ráðherra í þingdeildum.

31. gr.

Vilji alþingismaður óska upplýsinga ráðherra eða svars um opinbert málefni eða einstakt atriði þess gerir hann það með fyrirspurn í sameinuðu þingi er afhent sé forseta. Fyrirspurn skal vera skýr, um afmörkuð atriði eða mál sem ráðherra ber ábyrgð á og sé við það miðað að hægt sé að svara henni í stuttu máli. Alþingismaður segir til um það hvort hann óskar skriflegs eða munnlegs svars. Stutt greinargerð má fylgja fyrirspurn ef óskað er skriflegs svars.

Forseti ákveður samdægurs hvort fyrirspurn skuli leyfð eða ekki. Ef vafi er getur forseti þó borið málið umræðulaust undir atkvæði á næsta fundi í sameinuðu þingi. Skal það einnig gert ef fyrirspyrjandi óskar þess er forseti synjar fyrirspurn.

Fyrirspurn skal prentuð og útbýtt meðal þingmanna á fundi. Fyrirspurn, sem leyfð hefur verið, skal send hlutaðeigandi ráðherra eða ráðherrum.

Á sérstökum fundi í sameinuðu þingi skal forseti taka á dagskrá munnlegar fyrirspurnir er leyfðar hafa verið í síðasta lagi fjórum virkum dögum fyrir fundinn. Fyrirspurn skal þó að jafnaði ekki tekin á dagskrá síðar en átta virkum dögum eftir að hún var leyfð.

Fyrirspyrjandi eða framsögumaður fyrirspyrjenda mælir fyrir fyrirspurn. Ráðherra, er hlut á að máli, svarar síðan fyrirspurn. Hvor um sig, fyrirspyrjandi og ráðherra, má ekki tala oftari en tvisvar, fyrirspyrjandi eigi lengur en tvær mínútur og ráðherra eigi lengur en fimm mínútur í senn. Öðrum þingmönnum er heimilt að gera stutta athugasemd.

Ef óskað er skriflegs svars sendir ráðherra forseta það að jafnaði eigi síðar en sex virkum dögum eftir að fyrirspurn var leyfð. Forseti sendir fyrirspyrjanda svarið. Skal prenta fyrirspurn og svar í Alþingistíðindum.

Við umræður um fyrirspurnir má engar ályktanir gera.

32. gr.

Í allt að hálf tíma í lok hvers fundar á venjulegum fundartíma í sameinuðu þingi geta þingmenn fengið tekið fyrir mál utan dagskrár hvort heldur er í formi yfirlýsingar eða fyrirspurnar. Skal þá þingmaður bera fram við forseta ósk sína hér um eigi síðar en tveim klukkustundum áður en þingfundur hefst. Í upphafi þingfundar skal forseti tilkynna hvaða mál fyrirhugað er að taka til umræðu utan dagskrár. Málshefjandi hvers máls má eigi tala lengur en þrjár mínútur og aðrir eigi lengur en tvær mínútur í senn. Enginn má tala oftari en tvisvar.

Forseti getur leyft að tekið sé fyrir mál utan dagskrár sem í senn er svo mikilvægt að ekki rúmast innan ramma 1. mgr. og svo aðkallandi að ekki geti beðið meðferðar skv. 31. gr. eða annarra formlegra þingmála. Fer þá um umræðu málsins skv. 36. gr. eftir því sem við á.

33. gr.

Breytingartillögur við lagafrumvörp og þingsályktunartillögur skulu vera prentaðar og þeim útbýtt ekki síðar en daginn áður en þær koma til umræðu. Ráðherra og hver þingmaður má koma fram með breytingartillögur við hverja umræðu sem er.

Breytingartillögu við breytingartillögu má þingmaður bera upp við byrjun þess fundar er hún skal tekin til umræðu. Þó skal þá vera búið að útbýta henni. Nefnd getur einnig borið upp breytingartillögu með jafnstuttum fresti en aðrir því aðeins að deildin samþykki það.

Breytingartillögu um atriði, sem búið er að fella í deild, má eigi bera upp aftur í sömu deild á sama þingi, en heimilt er að bera hana upp í hinni deildinni og sameinuðu þingi ef tækifæri er til þess eftir þingsköpum. Forseti úrskurðar hvort það er sama atriði, sem liggur fyrir, og atriði er áður hefur verið fellt í sömu þingdeild og er þingdeildarmönnum skylt að hlíta þeim úrskurði. Þegar lagafrumvörp koma í sameinað þing frá annarri hvorri þingdeildinni má þó eigi gera breytingartillögur um önnur atriði en þau er sú deildin, er síðast hafði frumvarpið til meðferðar, breytti við þá umræðu. Forseti sameinaðs þings sker til fullnustu úr ágreiningi í þessu efni.

IV. FUNDARSKÖP.

34. gr.

Skyllt er þingmönnum að sækja alla þingfundi nema nauðsyn banni. Forföll skal tilkynna forseta svo fljótt sem unnt er og metur hann nauðsynina.

Ef þingmaður forfallast svo að nauðsyn krefji að varamaður hans taki sæti hans á meðan skal hann tilkynna forseta það bréflaga og jafnframt gera grein fyrir í hverju forföllin eru fólgin og hversu lengi þau muni vara. Forseti kynnir bréfið viðkomandi þingdeild eða sameinuðu þingi. Þingmaður nýtur ekki þingfararkausps meðan varamaður hans situr á þingi nema fjarvist sé vegna veikinda eða þingmaður sé fjarverandi í opinberum erindum.

Þegar fundur er settur skal samþykkja gerðabók frá síðasta fundi, sbr. 13. gr. Þar næst skýrir forseti frá erindum þeim sem honum hafa borist eða útbýtt hefur verið. Þá er gengið til dagskrár.

35. gr.

Þingmaður, sem hefur óskað að taka til máls og fengið leyfi til þess, skal ávallt mæla úr ræðustól. Sama gildir um ráðherra. Ræðumaður skal jafnan víkja ræðu sinni til forseta eða fundarins. Eigi má hann annars ávarpa nokkurn einstakan þingmann og kenna skal þingmann við kjördæmi hans eða kosningu. Við útvarpsumræður skulu þó þingmenn jafnan nefndir fullu nafni.

36. gr.

Framsögumaður meiri og minni hluta nefndar, svo og flutningsmaður máls, en eigi nema einn þótt fleiri flytji, mega við hverja umræðu um mál tala þrisvar. Ef tveir eða fleiri eru flutningsmenn skal sá, er fyrstur stendur á skjalinu, teljast framsögumaður nema annar sé tilnefndur. Aðrir mega ekki tala oftar en tvisvar. Þó er jafnan heimilt að gera stutta athugasemd um atkvæðagreiðslu, um gæslu þingskapa og til þess að bera af sér sakir.

Ráðherrar mega tala svo oft sem þeim þykir þurfa, sbr. þó næstu málsg. hér á eftir og niðurlagsákvæði 38. gr.

Þegar útvarpað er umræðum um þingmál skal farið eftir reglum V. kafla.

37. gr.

Forseti gefur þingmönnum venjulega færi á að taka til máls í þeirri röð er þeir beiðast þess. Þó getur hann vikið frá þeirri reglu við ráðherra og framsögumann svo og til þess að ræður með og móti málefni skiptist á eða til þess að þingmaður geti gert stutta leiðrétting eða athugasemd er snertir sjálfan hann.

38. gr.

Ef umræður dragast úr hófi fram getur forseti úrskurðað að ræðutími hvers þingmanns skuli ekki fara fram úr ákveðinni tímalengd.

Forseti getur stungið upp á að umræðum sé hætt og einnig getur forseti lagt til, hvort heldur í byrjun umræðu eða síðar, að umræðum um mál skuli lokið að liðnum ákveðnum tíma. Eigi má þó, meðan nokkur þingmaður kveður sér hljóðs, takmarka ræðutíma við nokkra umræðu svo að hún standi skemur en 3 klukkustundir alls. Tillögur forseta skulu umræðulaust bornar undir atkvæði í þingdeild þeirri sem hlut á að máli, eða sameinuðu þingi, og ræður afl atkvæða úrslitum.

Sömuleiðis geta þrír þingmenn í efri deild, sex í neðri deild og níu í sameinuðu þingi krafist þess að greidd séu atkvæði um það umræðulaust hvort umræðu skuli lokið, umræðutími eða ræðutími hvers þingmanns takmarkaður. Nöfn þeirra þingmanna skulu lesin upp og rituð í gjörðabókina.

Nú hefur verið samþykktur takmarkaður umræðutími eða ákveðinn ræðutími hvers þingmanns og skal þá forseti skipta umræðutímanum í heild sem jafnast á milli fylgismanna og andstæðinga máls þess, sem er til umræðu, án þess að hann sé bundinn við í hvaða röð þingmenn hafa kvatt sér hljóðs, eða milli flokka ef hentara þykir.

Ákvæði þessarar greinar ná einnig til ræðutíma ráðherra.

39. gr.

Eigi má, nema með leyfi forseta, lesa upp prentað mál.

40. gr.

Skylt er þingmanni að lúta valdi forseta í hvívetna er að því lýtur að gætt sé góðrar reglu. Skyldi almenn óregla koma upp er það skylda forseta að gera hlé á fundinum um stundarsakir eða, ef nauðsyn er til, slíta fundinum.

41. gr.

Frumvörp, hvort heldur eru frá ríkisstjórn eða þingmönnum, svo og tillögur til þingsályktunar og breytingartillögur, má kalla aftur á hverju stigi umræðu sem vill. En heimilt er hverjum þingmanni að taka það jafnskjótt upp aftur á sama fundi. Fyrirspurn má og afturkalla.

42. gr.

Þyki eigi ástæða til að gera ályktun um eitthvert málefni sem á dagskrá er getur sameinað þing eða viðkomandi deild vísað því til ríkisstjórnarinnar eða einstakra ráðherra, sbr. 56. gr. stjkskr.

43. gr.

Heimilt er þingmanni að krefjast þess að gengið sé til atkvæða um eitthvert þingmál umræðulaust, en það skal því aðeins gert að $\frac{2}{3}$ fundarmanna séu því samþykkir.

Meðan á umræðum stendur má gera rökstudda tillögu um að taka skuli fyrir næsta mál á dagskránni og skal þá afhenda forseta tillöguna um það skrifaða. Slíka tillögu má og gera í prentuðu þingskjali.

44. gr.

Forseti ákveður dagskrá hvers fundar. Þó má ákveða dagskrá næsta fundar eftir ályktun sameinaðs þings og þingdeildar eftir því sem við á.

Forseti getur breytt röðinni á þeim málum sem eru á dagskrá og einnig tekið mál út af dagskrá. Mál, sem eigi er á dagskrá, verður því aðeins tekið fyrir að til þess fáiast samþykki $\frac{3}{4}$ þeirra sem á fundi eru, sbr. 69. gr.

45. gr.

Eigi má gera neina ályktun nema meira en helmingur þingmanna í sameinuðu þingi eða viðkomandi deild sé á fundi og greiði þar atkvæði, sbr. 53. gr. stjkskr. Þingmaður, sem er á fundi en greiðir ekki atkvæði við nafnakall, án lögmætra ástæðna, telst taka þátt í atkvæðagreiðslunni.

Engin ályktun er lögmæt nema meira en helmingur fundarmanna, þeirra sem atkvæðisbærir eru, greiði atkvæði með henni.

Skylt er þingmanni, hvort heldur í deild eða sameinuðu þingi, að vera viðstaddur og greiða atkvæði nema hann hafi lögmæt forföll eða fararleyfi.

Enginn þingmaður má greiða atkvæði með fjárveitingu til sjálfs sín.

46. gr.

Forseti ræður því hvernig atkvæðagreiðslu er skipt og hvernig hún fer fram. Þó getur þingdeild eða sameinað þing, ef þrír í efri deild, sex í neðri deild og níu í sameinuðu þingi krefjast þess, breytt ákvörðun forseta.

47. gr.

Þá er forseti hefur ástæðu til að ætla að allir séu á einu máli má hann lýsa því yfir að gert sé út um atriði án atkvæðagreiðslu ef enginn krefst þess að hún fari fram og skal þá sú yfirlýsing forseta koma í stað atkvæðagreiðslu. Um lagafrumvörp og þingsályktunartillögur verður hann þó jafnan að hafa atkvæðagreiðslu við allar umræður, sbr. 20.—25. og 28. gr.

Atkvæðagreiðslan fer fram á þann hátt að hver þingmaður réttir upp hægri hönd sína hvort sem hann greiðir atkvæði með eða móti máli. Skrifarar telja atkvæðin en forseti skýrir frá úrslitum atkvæðagreiðslunnar eftir að atkvæða hefur verið leitað með og móti. Hafi atkvæðagreiðslan fallið þannig að málið sé hvorki samþykkt né fellt lætur forseti nafnakalli fara fram. Sömuleiðis er forseta heimilt að láta atkvæðagreiðslu fara fram með nafnakalli annaðhvort þegar í stað eða ef atkvæðagreiðsla hefur áður farið fram en verið óglögg. Komi fram ósk um nafnakall skal við henni orðið.

Við nafnakall skal farið eftir tölusettri nafnaskrá í stafrófsröð og hluta um í hvert sinn á hverri raðtölunni skuli byrja nafnakallið.

Forseti skal jafnan greiða atkvæði síðastur.

48. gr.

Afl atkvæða ræður um úrslit mála og málsatriða nema öðruvísi sé ákveðið í stjórnarskránni eða þingsköpunum, sbr. 25. gr.

49. gr.

Um kosningar fer eftir því sem fyrir er mælt í 3. gr. að því viðbættu að þegar kjósa á um tvo menn eða fleiri í sameinuðu þingi eða þingdeild, hvort heldur er til starfa innan þings eða utan, skal forseti beita hlutfallskosningu með aðferð þeirri er kennd er við de Hondt (listakosning).

Aðferðin er þessi:

Þeir þingmenn, er komið hafa sér saman um að kjósa allir sömu menn í sömu röð, afhenda forseta, þegar til kosninga kemur, lista yfir þá í þeirri röð. Þegar hann hefur tekið við listunum merkir hann hvern þeirra bókstaf, A, B, C o. s. frv., eftir því sem sjálfur hann ákveður eða ákveðið hefur verið með samkomulagi eitt skipti fyrir öll þann þingtíma. Síðan les forseti upphátt stafnafn hvers lista og nöfn þau er á honum standa. Þá kjósa þingmenn þannig að hver ritar á kjörmiða aðeins stafnafn (A, B o. s. frv.) þess lista er hann vill kjósa eftir. Kjörmiðarnir eru afhentir forseta og nefnir hann upphátt bókstaf hvers miða en skrifararnir rita jafnóðum og telja saman hve mörg atkvæði hafa fallið á hvern lista, hve mörg á A, hve mörg á B o. s. frv. Tölu þeirri, sem hver listi fær þannig, er svo skipt, fyrst með 1, síðan 2, síðan með 3 o. s. frv. eftir því sem með þarf. Hlutatölur hvers lista eru ritaðar í röð hver niður undan annarri og yfir dálkinum er ritaður bókstafur þess lista.

Kosning fer eftir hlutatölunum þannig að sá listi fær fyrsta mann er hæsta á hlutatöluna, sá listi næsta mann er á næsthæsta hlutatölu o. s. frv. þar til fullskipað er. Ef jafnháar hlutatölur koma á tvo eða fleiri lista skal varpa hlutkesti um hvor eða hver listanna skuli koma að manni.

Af hverjum lista skulu menn hljóta kosningu í þeirri röð sem þeir standa á listanum.

Ef kjósa skal einnig varamenn skal listi, sem hlotið hefur mann eða menn, eiga rétt til jafnmargra varamanna í þeirri röð sem þeir standa á listanum.

50. gr.

Fundir, bæði sameinaðs þings og þingdeilda, skulu haldnir í heyranda hljóði. Þó getur forseti lagt til eða þingmaður óskað þess að öllum utanþingsmönnum sé vísað á braut og sker þá þingið úr því hvort svo skuli gert og umræður fara fram í heyranda hljóði eða fyrir luktum dyrum, sbr. 57. gr. stjkskr.

51. gr.

Forseti skipar fyrir um hvernig mönnum skuli gefinn kostur á að vera við fundi þá er haldnir eru í heyranda hljóði. Áheyrendur eru skyldir til að vera kyrrir og hljóðir. Brjótí nokkur móti því getur forseti látið vísa honum á braut og, ef þörf er á, öllum áheyrendum.

V. ÚTVARP UMRÆÐU.

52. gr.

Útvarpa skal þingsetningu og þinglausnum.

53. gr.

Útvarpa skal innan tveggja vikna frá þingsetningu stefnuræðu forsætisráðherra og umræðu um hana en eftirrit af ræðunni skal afhent þingmönnum sem trúnaðarmál eigi síðar en viku áður en hún er flutt. Umferðir skulu vera tvær. Í fyrri umferð hefur forsætisráðherra til umráða allt að hálfri klukkustund og fulltrúar annarra þingflokka en forsætisráðherrans 20 mínútur hver. Í annarri umferð hefur hver flokkur 10 mínútur til umráða.

54. gr.

Á síðari hluta þings skal útvarpa almennri stjórn málaumræðu. Fer um þessa umræðu eins og þegar útvarpað er umræðu um þingmál, sbr. 59. gr.

55. gr.

Útvarpa skal umræðu um vantraust ef níu þingmenn krefjast þess.

56. gr.

Nú óskar þingflokkur að umræðu um þingmál verði útvarpað og snýr þá formaður þingflokksins tilmælum sínum til forseta. Skal forseti þegar tilkynna það formönnum annarra þingflokka en þeir leita samþykkis flokks síns svo fljótt sem auðið er. Útvarpa skal umræðu þegar samþykki allra flokka kemur til. Sama gildir ef þingflokkur óskar að útvarpað verði umræðum á þingfundi eða hluta af þingfundi.

57. gr.

Nú næst ekki samkomulag milli þingflokka um útvarp umræðu og skal forseti þá tilkynna það þeim sem kröfuna átti. Ef þingflokkur ítrekar kröfu sína skal umræðunni útvarpað. Réttur til útvarps án samþykkis annarra þingflokka gildir þó aðeins um tvær umræður umfram þann flokk sem sjaldnast hefur neytt þess réttar.

58. gr.

Þegar útvarpað er umræðu um þingmál skulu þingflokkar hafa rétt til jafnlangs ræðutíma og forsetar gefa þingmönnum færi á að taka til máls þannig að flokkarnir skiptist á. Við útvarpsumræðu gilda ekki ákvæði 36. gr. um málfrelsi ráðherra. Rétt skal þingmönnum utan flokka að eiga þátt í útvarpsumræðum, þó þannig að enginn þeirra fái lengri tíma en helming þess er hver þingflokkur hefur til umræða og ekki skulu þingmenn utan flokka, ef fleiri eru en tveir, fá lengri tíma samanlagt við útvarpsumræðu en hver einstakur þingflokkur.

59. gr.

Þegar útvarpað er umræðu um þingmál fær hver þingflokkur til umræða þrjátíu mínútur. Forseti getur, með samþykki allra þingflokka, ákveðið að ræðutími skuli vera annar.

Þegar útvarpi umræðu um þingmál er lokið getur umræða haldið áfram eftir venjulegum reglum.

Forseti ákveður í samráði við þingflokka tölu umferða og ræðutíma í einstökum umferðum. Það er umferð þegar fulltrúar allra þingflokka hafa tekið til máls og þeir þingmenn utan flokka sem þátt taka í umræðum.

60. gr.

Nú óskar Ríkisútvarpið að útvarpa umræðu um þingmál, þá beinir það tilmælum sínum til hlutaðeigandi forseta.

Ef um er að ræða umræðu skv. 59. gr. ákveður forseti í samráði við þingflokkan hvern orðið skuli við tilmælunum.

Ef Ríkisútvarpið óskar hins vegar að útvarpa venjubundinni umræðu eða hluta af umræðu tekur forseti þau tilmæli á dagskrá og ákveður þingið eða þingdeild án umræðu hvort leyfð skuli. Þegar útvarpað er umræðu á þennan hátt skal þess gætt að ræðutími skiptist sem jafnast milli flokka eða mismunandi sjónarmiða.

61. gr.

Dag og stund útvarpsumræðu skal tilkynna í útvarpi og á þingfundi svo fljótt sem unnt er.

62. gr.

Umræðum skal útvarpa í sömu röð og kröfur um útvarp bárust forseta enda sé að öðru leyti fullnægt ákvæðum þingskapa. Forseti getur þó vikið frá þessari röð ef sérstakar ástæður liggja til.

63. gr.

Formenn þingflokka eru réttir aðilar gagnvart forseta og þingmönnum flokksins um allt það er að útvarpi umræðu lýtur.

64. gr.

Forseti sker úr ágreiningi sem verður um skilning á reglum þessum eða framkvæmd þeirra.

65. gr.

Í þessum kafla er orðið útvarp notað um hljóðvarp og enn fremur um sjónvarp eftir því sem við á.

Þar sem segir að útvarpa skuli, sbr. 52. gr., 53. gr., 54. gr. og 55. gr., er skyldan bundin við hljóðvarp.

VI. ÝMISLEG ÁKVÆÐI.

66. gr.

Hvorki sameinað þing né þingdeild má taka við nokkru málefni nema einhver þingmanni eða ráðherra taki það að sér til flutnings, sbr. 55. gr. stjkskr.

67. gr.

Umræður sameinaðs Alþingis og þingdeildanna, ásamt þingskjölum og atkvæðagreiðslum, skal prenta í Alþingistíðindum.

Í Alþingistíðindunum má ekkert undan fella, það er þar á að standa og fram hefur komið í þinginu og gjörðabækur þingsins og handrit af umræðum í þinginu bera með sér. Engar breytingar má gera á hvorugu þessu nema leiðrétta þurfi auðsæjar og sannanlegar villur. Engu má bæta inn í Alþingistíðindin, hvort sem það varðar menn eða málefni, nema þess sé óhjákvæmilega þörf eða í því felist sjálfsgöð leiðrétting.

68. gr.

Ef þingmaður talar óvirðulega um forseta Íslands eða ber þingið eða ráðherra eða einhvern þingmann brigslyrðum eða víkur með öllu frá umtalsefninu þá skal forseti kalla til hans: „Þetta er vítavert“, og nefna þau ummæli sem hann vítir. Nú er þingmaður víttur tvisvar á sama fundi og má þá forseti, með samþykki fundarins, svipta þingmanninn málfrelsi á þeim fundi.

69. gr.

Eftir uppástungu forseta eða skriflegri uppástungu frá þrem þingmönnum í efri deild, sex þingmönnum í neðri deild og níu í sameinuðu þingi má bregða út af þingsköpum þessum ef $\frac{3}{4}$ þeirra þingmanna, er um það greiða atkvæði, samþykkja. Um stjórnarfrumvörp eða frumvörp, sem flutt eru fyrir hönd ríkisstjórnarinnar, ræður þó einfaldur meiri hluti.

70. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. júlí 1985. Jafnframt falla úr gildi lög nr. 115 frá 19. nóv. 1936, um þingsköp Alþingis, og lög um breytingar á þeim lögum.

Greinargerð.

Á undanförunum árum hafa komið fram á Alþingi ýmsar hugmyndir um breytingar á þingsköpum. Þar er um að ræða tillögur til þingsályktana og frumvörp um þessi efni. Þessi þingmál hafa yfirleitt ekki hlotið afgreiðslu og engar umtalsverðar breytingar hafa verið gerðar á þingsköpum.

Á síðasta þingi varð það að samkomulagi milli forseta Alþingis og formanna þingflokka að leggja til að nýu manna nefnd alþingismanna yrði falið að endurskoða gildandi lög um þingsköp. Þá var gert ráð fyrir að forsetar þingsins skipuðu þessa nefnd ásamt einum manni frá hverjum þingflokki. Var flutt tillaga til þingsályktunar um þetta efni sem Alþingi samþykkti 15. desember 1983.

Samkvæmt þingsályktun þessari kaus Alþingi sex alþingismenn í nefnd þessa auk forsetanna þriggja. Nefndina skipuðu þessir menn:

Þorvaldur Garðar Kristjánsson, forseti sameinaðs Alþingis,
Salome Þorkelsdóttir, forseti efri deildar,
Ingvar Gíslason, forseti neðri deildar,
Helgi Seljan frá Alþýðubandalaginu,
Eiður Guðnason frá Alþýðuflokknum,
Stefán Benediktsson frá Bandalagi jafnaðarmanna,
Ólafur Jóhannesson frá Framsóknarflokknum,
Kristín Halldórsdóttir frá Samtökum um kvennalista og
Friðjón Þórðarson frá Sjálfstæðisflokki.

Nefndin skipti með sér verkum þannig: formaður Þorvaldur Garðar Kristjánsson, varaformaður Ingvar Gíslason og ritari Helgi Seljan.

Eftir andlát Ólafs Jóhannessonar tók Páll Pétursson sæti Framsóknarflokksins í nefndinni. Með nefndinni hefur unnið Friðrik Ólafsson skrifstofustjóri Alþingis.

Nefndin hefur unnið mikið starf sem hefur verið fólgið í heildarendurskoðun þingskapanna. Hefur nefndin haldið marga fundi þar sem viðfangsefnið hefur verið þrautrátt. Sérstök áhersla hefur verið lögð á athugun og meðferð þeirra atriða sem hafa grundvallarþýðingu fyrir stjórn þingsins og skipulag og markviss vinnubrögð í störfum þess. En ekkert hefur nefndin talið sér óviðkomandi í þessum eignum og hefur endurskoðunin beinst að öllum greinum þingskapa. Í störfum sínum hefur nefndin haft hliðsjón af margs konar gögnum varðandi málið og þar með talið þingsköpum erlendra þjóðþinga.

Árangur af starfi nefndarinnar kemur fram í frumvarpi því sem nú er lagt fram. Allir nefndarmenn standa að frumvarpi þessu, jafnt þeir sem sæti eiga í neðri deild sem flutningsmenn í efri deild.

Frumvarpið felur í sér gagngerðar breytingar í veigamiklum atriðum frá gildandi þingsköpum. Þessar breytingar eru margs konar að efni og formi. Þar er fyrst og fremst um að ræða algjör nýmæli í þingsköpum. Sumar breytingarnar eru fólgnar í því að tekin eru inn í þingsköp ákvæði í samræmi við framkvæmd og venju sem fylgt hefur verið þó ekki hafi verið lögbundið. Ýmis ákvæði þingskapa hafa verið umorðuð til að gera þau skýrari og fyllri án þess að um efnisbreytingar sé að ræða. Þá hafa verið felld niður ákvæði þingskapa sem ekki þjóna lengur neinum tilgangi vegna breyttra aðstæðna og eru því orðin úrelt eða hafa aldrei haft sjálfstæða þýðingu.

Meginnýmæli frumvarpsins eru:

1. Stjórn þingsins er eflað með skipulegum og markvissum vinnubrögðum. Að þessu lúta ákvæði um hlutverk forseta þingsins, 2. mgr. 11. gr., og ákvæði um verkefni fastanefnda

- þingsins, 6. mgr. 15. gr., svo og ákvæði 2. mgr. 18. gr. og 6. mgr. 28. gr. sem stuðla að því að þingmálum sé útbýtt tímanlega svo að meðferð mála verði dreift sem jafnast á þingtímanum.
2. Fjölgað er fastanefndum í sameinuðu þingi með því að gera þar ráð fyrir félagsmála-nefnd, 1. og 2. mgr. 15. gr.
 3. Settar eru reglur um hnitmiðaðri meðferð þingsályktunartillagna en verið hefur. Stuðlað er að því að tillögur til þingsályktunar verði aðeins bornar fram í sameinuðu þingi. Tvær umræður þarf um allar þingsályktunartillögur til þess að þær nái samþykki til fullnaðar. Tímalengd fyrri umræðu er takmörkuð nema um sé að ræða tillögur um tiltekin mikilvæg mál. Reglur þessar miða að því að meira ráðrúm gefist til eiginlegra löggjafarstarfa í þingdeildum, 28. gr.
 4. Breytt er reglum um fyrirspurnir þannig að umræðan er bundin einungis við fyrirspyrjanda og viðkomandi ráðherra og ræðutími stuttur. Með þessu er komið í veg fyrir að almenn umræða drepji á dreif sjálfri fyrirspurninni og tilgangi fyrirspyrjanda með henni. Jafnframt gefur þetta meira svigrúm til löggjafarstarfa þingsins með því að umfang fyrirspurna í þingstörfum minnkar, 5. mgr. 31. gr.
 5. Sett eru ákvæði um umræður utan dagskrár, en um það efni hefur ekkert verið að finna í þingsköpum. Ákvæði þessi eru tvenns konar eftir því hve mikilsverð mál er um að ræða. Annars vegar er opnuð leið fyrir því að fleiri mál megi verða tekin fyrir utan dagskrár en tíðkast hefur jafnframt því að umræður séu mjög takmarkaðar. Hins vegar er ætlunin að þrengja möguleika til umræðna utan dagskrár án tímatakmarkana þannig að slíkar umræður verði nánast í undantekningartilvikum um hin mikilvægustu mál, 32. gr.
- Þær breytingar í frumvarpinu, sem eru fólgnar í lögfestingu á venjum sem fylgt hefur verið í framkvæmd, eru af ýmsum toga spunnar, t. d.: Varamaður, sem gerist aðalmaður, tekur sæti í þeirri þingdeild sem sá sat í sem hvarf af þingi, 9. gr. Fjárveitinganefnd er heimilað að skipa undirnefnd til að starfa að sérstökum verkefnum milli þinga, 3. mgr. 15. gr. Munnleg skýrsla ráðherra til Alþingis er heimiluð ef ekki verður komið við að prenta skýrslu eða ekki þykir ástæða til, 3. mgr. 29. gr. Kveðið er á um málsmeðferð ef þingmaður forfallast svo að nauðsyn krefji að varamaður taki sæti hans á meðan, 2. mgr. 34. gr. Fram er tekið að hvort heldur sameinað þing eða þingdeild megi vísa máli til ríkisstjórnar eða einstakra ráðherra, 42. gr. Ef fram kemur ósk um nafnakall er ákveðið að við henni skuli orðið, 2. mgr. 47. gr.
- Þau ákvæði frumvarpsins, sem fela í sér umorðun eða formbreytingu á gildandi þingsköpum án efnisbreytinga, er að finna á víð og dreif. Þar er að nefna t. d.: Hlutverk forseta við framkvæmdastjórn Alþingis og skipan og verkefni skrifstofustjóra Alþingis, 3.—4. mgr. 11. gr. Þá er kaflinn um útvarpsumræðu að miklu leyti umorðaður.
- Ákvæði gildandi þingskapa, sem felld eru niður í frumvarpi þessu, varða ýmis efni, t. d.: Vinnunefndir eru lagðar niður, 6. og 7. mgr. 15. gr. Óhlutbundin kosning í nefndir afnumin, 16. gr., sbr. 49. gr. Felld er niður 29. gr. gildandi þingskapa um ávarp þingdeilda eða sameinaðs þings til forseta lýðveldisins, en að sjálfsögðu standa ákvæði 38. gr. stjórnarskrárinnar um þetta efni óhöggð. Felld eru niður ákvæði sem lúta að því að taka mál út af dagskrá og fá mál tekin á dagskrá, 44. gr.

Athugasemdir við einstakar greinar frumvarpsins.

Um 1. gr.

Greinin er efnislega óbreytt frá gildandi lögum.

Um 2. gr.

Greinin er efnislega óbreytt.

Um 3. gr.

Hér er tekið fram að skrifarar í sameinuðu þingi skuli kosnir hlutbundinni kosningu samkvæmt 49. gr. Þetta er breyting frá gildandi lögum sem gera ráð fyrir óhlutbundinni kosningu, en hlutbundinni kosningu megi beita ef níu þingmenn krefjast þess. Þessi breyting, sem hér er gerð, er í samræmi við þá venju sem fylgt hefur verið.

Um 4. gr.

Greinin er efnislega óbreytt.

Um 5. gr.

Þessi grein er óbreytt.

Um 6. gr.

Greinin er efnislega óbreytt.

Um 7. gr.

Hér er gerð sú breyting að tekið er fram að ekki skuli hluta um sæti ráðherra, svo sem gildir um forseta og skrifara. Þessi breyting staðfestir þá framkvæmd sem verið hefur. Að öðru leyti er greinin óbreytt.

Um 8. gr.

Greinin er óbreytt.

Um 9. gr.

Ákvæði 9. gr. núgildandi laga hefur verið í þingsköpum síðan 1915 og hefur alltaf átt við þingmenn kosna óhlutbundinni kosningu. Hins vegar hefur alla tíð verið gert ráð fyrir að varamaður, sem gerist aðalmaður eftir þingmann kjörinn hlutbundinni kosningu, taki sæti í þeirri þingdeild er sá sat í sem hvarf af þingi. Ákvæði gildandi laga hefur því ekki átt við síðan stjórnarskrárbreytingin var gerð 1959 og óhlutbundnar kosningar til Alþingis voru afnumdar. Breytingin, sem nú er gerð á þessari grein, er til staðfestingar á þeirri venju sem fylgt hefur verið þegar um hlutbundna kosningu hefur verið að ræða.

Um 10. gr.

Þessi grein er efnislega óbreytt.

Um 11. gr.

Hér er um veigamikla breytingu að ræða þar sem er nýtt ákvæði í 2. mgr. og lýtur að traustari stjórn þingsins til að koma við bættum vinnubrögðum þess. Hér er kveðið á um að forsetar hafi umsjón með starfi þingnefnda þannig að þeir skuli fylgjast með gangi mála sem til nefndanna hefur verið vísað svo sem nauðsynlegt kann að vera til þess að geta skipað málum niður á dagskrá þingfunda í hagkvæmri tímaröð.

Í 3. og 4. mgr. er kveðið á um hlutverk forseta við framkvæmdastjórn Alþingis og skipan og verkefni skrifstofustjóra Alþingis. Hér er ekki um efnisbreytingu að ræða frá gildandi lögum. Hins vegar er fornt ákvæði um þetta umorðað til samræmis við aukin og breytt umsvif og þá venju sem skapast hefur.

Um 12. gr.

Greinin er óbreytt.

Um 13. gr.

Þessi grein er óbreytt.

Um 14. gr.

Greinin er óbreytt.

Um 15. gr.

Hér er að finna verulegar breytingar frá gildandi lögum.

Í 1. mgr. er kveðið á að fjárveitinganefnd skuli skipuð níu mönnum. Er það í samræmi við það sem jafnan er þó að stundum hafi verið vikið frá þeirri tölu eins og er í núgildandi lögum sem gera ráð fyrir tíu nefndarmönnum.

Þá er í 1 mgr. tekið upp það nýmæli að í sameinuðu þingi skuli vera félagsmálanefnd. Í 2. mgr. er svo tekið fram að til félagsmálanefndar skuli vísa þeim málum sem félagsmála-, heilbrigðis- og trygginga- og menntamálanefndir í deildum mundu fjalla um ef borin væru fram í frumvarpsformi.

Í 3. mgr. er að finna nýmæli þar sem fjárveitinganefnd er heimilað að skipa undirnefnd til að starfa að sérstökum verkefnum milli þinga. Nauðsyn hefur krafist að slíkt viðgengist á síðari árum þótt ekki hafi haft stoð í þingsköpum. Hér er úr því bætt með því að lögbinda heimild fyrir slíku.

Í 6. mgr. er veigamikið nýmæli tekið upp. Þar er lagt á herðar fastanefnda þingsins það sem ekki er minnst um vert til að gera möguleg skipuleg og markviss vinnubrögð við stjórn þingsins. Nefndunum er gert að leitast við að skipa afgreiðslu þingmála í tímaröð svo að verkefni þingfunda megi, eftir því sem við verður komið, dreifast sem jafnast á þingtímann, sbr. 11. gr. Jafnframt eru felld niður ákvæði gildandi laga um svokallaðar vinnunefndir. Þar var gert ráð fyrir að formenn fastanefnda í hvorri deild, forseti og fyrri varaforseti skuli skipa eina nefnd, vinnunefnd, til að skipa fyrir um fundatíma og fundastaði fastanefndanna. Hefur reynslan sýnt að ákvæði þetta er þýðingarlaust í framkvæmd. Því, sem þarf að gerast í þessu efni, ætti að vera betur borgið undir almennri stjórn forseta þingsins í samráði við formenn fastanefndanna.

Í 7. mgr. eru gerðar breytingar sem varða mannaskipti í nefndum og leiðir af því að vinnunefndir eru lagðar niður og forsetar taka við hlutverki þeirra.

Í 9. mgr. eru ákvæði um sérnefndir sem í gildandi lögum eru nefndar lausanefndir. Kveðið er svo á að þessar nefndir kjósi sér ekki einungis formann og ritara sem segir í gildandi lögum heldur og varaformann.

Í 10. mgr., sem fjallar um framsögumenn nefnda, er felld niður það ákvæði í gildandi lögum að engum fastanefndarmanni sé skylt að hafa á hendi í senn framsögu í fleiri málum en einu. Þykir reynsla sýna að hvorki sé hörgull á framsögumönnum né hætta á að mönnum sé ofþyngt með framsögu.

Um 16. gr.

Í gildandi lögum eru nákvæmar reglur um hvernig fara skuli við óhlutbundna kosningu í nefndir. Með því að ekki tíðkast lengur að kjósa óhlutbundið í nefndir eru reglur þessar með öllu þýðingarlausar. Þær eru því felldar niður og tekið upp það ákvæði að nefndir skuli kosnar hlutbundinni kosningu eins og venja er og vísað til 49. gr. um aðferð við þá kosningu.

Um 17. gr.

Hér er gerð breyting frá gildandi lögum sem leiðir af því að felld hafa verið niður ákvæði um óhlutbundnar kosningar í nefndir.

Um 18. gr.

Fyrri málsgrein er samhljóða 18. gr. gildandi laga. Síðari málsgrein er nýmæli. Með henni er stefnt að því að lagafrumvörp komi svo tímanlega fyrir þingið að því gefist færi á að fjalla um þau með eðlilegum hætti. Er þessi breyting í samræmi við 6. mgr. 15. gr. um að dreifa málum sem jafnast á þingtímann.

Um 19. gr.

Þessi grein er efnislega óbreytt.

Um 20. gr.

Hér er sú breyting frá gildandi lögum að tekið er fram að leita skuli atkvæða um, þegar fyrstu umræðu frumvarps er lokið, hvort það skuli ganga til nefndar ef samþykkt hefur verið að vísa því til annarrar umræðu. Þetta þýðir lögbindingu á þeirri venju sem fylgt hefur verið.

Um 21. gr.

Í þessari grein er sú breyting frá gildandi lögum að fellt er niður ákvæði um að ræða megi frumvarp við aðra umræðu í köflum og að lokinni umræðu um hvern kafla skuli greidd atkvæði um hverja grein í honum. Í framkvæmd hefur þetta ákvæði enga sjálfstæða þýðingu. Ef kaflaskipti frumvarps hafa sérstaka þýðingu fyrir umræðuna má taka mið af því með því að ræða greinar frumvarpsins hverja fyrir sig svo sem ákveðið er í þessari grein að gert skuli.

Um 22. gr.

Greinin er óbreytt.

Um 23. gr.

Þessi grein er efnislega óbreytt.

Um 24. gr.

Greinin er efnislega óbreytt.

Um 25. gr.

Hér er fellt niður það ákvæði gildandi laga um atkvæðagreiðslu í sameinuðu þingi um lagafrumvarp að þingmaður, sem er á fundi en greiðir ekki atkvæði við nafnakall án lögmætra ástæðna, telst taka þátt í atkvæðagreiðslu. Í stað þess er vísað til 45. gr. sem kveður á um þessa reglu við atkvæðagreiðslu við nafnakall. Breytingin hér er því ekki efnisbreyting heldur formbreyting.

Um 26. gr.

Greinin er óbreytt.

Um 27. gr.

Þessi grein er óbreytt.

Um 28. gr.

Í þessari grein eru gagngerðar breytingar frá gildandi lögum um alla meðferð þingsályktunartillagna. Þessar breytingar miða einkum að því að setja takmörk fyrir því hvað miklum tíma þingsins megi verja til meðferðar þessara þingmála, svo að meira svigrúm gefist til hins beina löggjafarstarfs við meðferð frumvarpa.

Í 1. mgr. er gert ráð fyrir að tillögur til þingsályktana séu bornar fram í sameinuðu þingi. Hér er breyting frá gildandi lögum þar sem talað er um deildir og sameinað þing í þessu sambandi. Felld eru niður ákvæði gildandi laga um að þingsályktunartillögu, er samþykkt hefur verið í annarri þingdeildinni, skuli senda hinni deildinni. Þetta þýðir samt ekki að útilokað sé að bera fram þingsályktunartillögu í þingdeild, en hana má ekki senda hinni deildinni. Af þessu leiðir að tillaga, sem flutt er í þingdeild, getur aldrei orðið ályktun þingsins í heild heldur aðeins annarrar hvorrar þingdeildarinnar. Þetta á því að stuðla að því, að tillögur til þingsályktunar verði aðeins bornar fram í sameinuðu þingi, og þar með gefa þingdeildum meira ráðrúm til löggjafarstarfa.

Í 2. mgr. er kveðið á um að tvær umræður þurfi um þingsályktunartillögur til þess að þær nái samþykki til fullnaðar. Hér er um breytingu að ræða frá gildandi þingsköpum, þar sem segir að deildin eða þingið álykti eftir uppástungu forseta hvort þingsályktunartillaga skuli rædd í einni eða tveim umræðum. Þessi breyting, sem hér er lögð til, er frekar að formi til en efni þar sem einni umræðu er oftast frestað samkvæmt gildandi þingvenjum og tillögum vísað til nefndar og síðan umræðunni fram haldið þegar málið kemur úr nefnd. Þannig hafa raunverulega farið fram tvær umræður. Hefur því í framkvæmd enginn munur verið á málsmeðferð hvort heldur ákveðin hefur verið ein eða tvær umræður. Hins vegar hefur breytingin, sem hér er lögð til, þá þýðingu að greitt er fyrir meðferð þingsályktunartillagna með því að umræða um þær má fara fram strax og þær eru teknar á dagskrá í stað þess að samkvæmt gildandi þingsköpum má umræða eigi fara fram fyrr en í fyrsta lagi daginn eftir að þær hafa verið fyrst teknar á dagskrá til að ákveða hvort þær skuli ræddar í einni eða tveim umræðum.

Með 3. mgr. er tekið upp það veigamikla nýmæli að takmarka fyrri umræðu um tillögur til þingsályktana. Gert er ráð fyrir að flutningsmaður hafi allt að 15 mínútum til framsögu fyrir tillögunni og aðrir þingmenn og ráðherrar allt að 5 mínútum. Hver ræðumaður má tala tvisvar sömu tímalengd.

Í 4. mgr. er fjallað um aðra umræðu tillagna til þingsályktana. Þar er ekki gert ráð fyrir að umræðan sé takmörkuð heldur lúti almennum reglum samkvæmt 36. gr.

Samkvæmt 5. mgr. gildir sérregla um umræður um þingsályktunartillögur er fjalla um stjórnskipun, utanríkis- eða varnarmál eða staðfestingu framkvæmdaáætlana. Engar sérstakar takmarkanir eru á umræðum um slíkar tillögur heldur gilda almennar reglur samkvæmt 36. gr. við báðar umræður.

Svo er fyrir mælt í 6. mgr. að þingsályktunartillögur, sem bornar kunna að vera upp í þingdeild, skuli lúta sömu reglum um málsmeðferð sem þingsályktunartillögur sem fluttar eru í sameinuðu þingi.

7. mgr. er hliðstæð síðari mgr. 18. gr.

Um 29. gr.

Greinin er efnislega samhljóða 30. gr. þingskapa.

Í 3. mgr. er þó tekið upp nýmæli um munnlega skýrslu ráðherra til Alþingis. Er slík skýrslugjöf heimiluð ef ekki verður komið við að prenta og útbýta skýrslu eða ekki þykir ástæða til. Skal þá fara með umræðu sem um skriflega skýrslu væri að ræða. Þetta nýja ákvæði er staðfesting á venju sem skapast hefur um þetta efni.

Um 30. gr.

Greinin er óbreytt 31. gr. þingskapa, nema 5. mgr. sem bætt hefur verið við hana. Er það ákvæði um rétt þingmanna til að beiðast skýrslu ráðherra í þingdeild skv. 54. gr. stjkskr. Hér er þó ekki um nýmæli að ræða heldur orðréttá 7. mgr. 32. gr. þingskapa sem flutt er til og þykir fara betur á þessum stað.

Um 31. gr.

Greinin er efnislega 32. gr. þingskapa.

Í 5. mgr. er gerð gjörbreyting frá gildandi þingsköpum á meðferð fyrirspurna. Er þar um tvennt að ræða. Annars vegar er umræðan bundin við einungis fyrirspyrjanda og viðkomandi ráðherra. Hins vegar er ræðutími stórlega stytur. Hvor um sig, fyrirspyrjandi og ráðherra, má ekki tala oftar en tvisvar, fyrirspyrjandi eigi lengur en tvær mínútur og ráðherra eigi lengur en fimm mínútur í senn. Þó er öðrum þingmönnum en fyrirspyrjanda og ráðherra tryggður réttur til að gera stutta athugasemd enda sé hún að þeirra dómi

nauðsynleg til að koma að leiðréttingu eða upplýsingum um atriði sem máli skiptir. Með þessari breytingu vinnst tvennt. Annars vegar er komið í veg fyrir að umræða um fyrirspurn verði almenn að þátttöku og efni og þannig tryggt að ekki verði drepið á dreif sjálfri fyrirspurninni og tilgangi fyrirspyrjanda með henni. Hins vegar gefst svo meira svigrúm til löggjafarstarfs þingsins með því að umfang fyrirspurna í þingstörfum minnkar.

Í gildandi þingsköpum er réttilega lögð mikil áhersla á skjóta afgreiðslu fyrirspurna. Samkvæmt því skal fyrirspurn ekki tekin á dagskrá síðar en átta virkum dögum eftir að hún var leyfð. Ef óskað er skriflegs svars skal ráðherra senda forseta það eigi síðar en sex virkum dögum eftir að fyrirspurn var leyfð. Í framkvæmd er ekki alltaf hægt að fylgja þessum tímamörkum. Er því hér lögð til sú breyting að tímamörkum þessum skuli fylgja „að jafnaði“ svo sem fram kemur í 4. og 6. mgr. Hér er horfst í augu við staðreyndir en ekki ætlunin að leggja minni áherslu á hraða afgreiðslu fyrirspurna en verið hefur.

Um 32. gr.

Hér er um að ræða nýja grein sem fjallar um umræður utan dagskrár, en í gildandi þingsköpum eru engin ákvæði um það efni. Hins vegar hafa í seinni tíð tíðkast umræður utan dagskrár í það ríkum mæli að rétt þykir að setja ákvæði í þingsköp um þann þátt þingstarfa.

Svo sjálfsagðar sem umræður utan dagskrár geta verið orkar oft tvímælis hve nauðsynlegar þær eru. Hins vegar verður því ekki neitað að þingmenn fýsir ósjaldan að hreyfa áhugamálum sínum vafningalaust. Slíkt sýnir lifandi áhuga þingmanna á mikilsverðum málum og er því af hinu góða en ekki til að amast við.

Með tilliti til þessa er hér að finna ákvæði um umræður utan dagskrár svo að séð verði um að þingmenn geti hreyft áhugaefnum sínum sem ekki finna sér farveg með eðlilegum hætti í formlegum þingmálum.

Ákvæði þessi fara eftir því hve mikilsverð mál er um að ræða. Eftir því fer hvort umræður eru takmarkaðar, sbr. 1. mgr., eða hvort svo er ekki, sbr. 2. mgr.

Með ákvæðum 1. mgr. er opnuð leið fyrir það að fleiri mál megi verða tekin fyrir utan dagskrár en tíðkast hefur. En það má því aðeins verða að umræður séu takmarkaðar mjög.

Með ákvæðum 2. mgr. er gert ráð fyrir umræðum utan dagskrár sem séu það mikilvægar að réttlæti að engar hömlur séu á lengd umræðu umfram það sem leiðir af hinni almennu reglu þingskapa um það efni. Þetta má því aðeins verða að strangar kröfur séu gerðar til mikilvægis þess máls sem til umræðu er því að ekki er ráðrúm í störfum þingsins til slíkra umræðna utan dagskrár nema í undantekningartilvikum. Strangt aðhald í þessum efnum er auðveldara fyrir það að umræður, sem hafnað er utan dagskrár samkvæmt 2. mgr., liggur beint við að fram fari samkvæmt 1. mgr.

Forseti leggur mat á mikilvægi mála sem koma til umræðu utan dagskrár.

Um 33. gr.

Greinin er efnislega óbreytt.

Um 34. gr.

Hér er fellt niður úrelt ákvæði í gildandi þingsköpum um heimild forseta til að veita þingmanni brottveruleyfi eins og það er orðað. Í staðinn er hér að finna í 2. mgr. nýtt ákvæði um málsmeðferð ef þingmaður forfallast svo að nauðsyn krefji að varamaður taki sæti hans á meðan. Með þessu ákvæði er gert ráð fyrir að fest verði í þingsköpum sú venja sem fylgt er nú í framkvæmd í þessu efni.

Að öðru leyti er grein þessi óbreytt frá gildandi þingsköpum.

Um 35. gr.
Þessi grein er óbreytt.

Um 36. gr.
Þessi grein er óbreytt.

Um 37. gr.
Þessi grein er óbreytt.

Um 38. gr.
Hér er engin efnisleg breyting frá gildandi þingsköpum en gerð skýrari aðgreining á ýmsum tilvikum við takmörkun á umræðum.

Um 39. gr.
Greinin er óbreytt.

Um 40. gr.
Greinin er efnislega óbreytt.

Um 41. gr.
Þessi grein er efnislega óbreytt.

Um 42. gr.
Hér er gerð breyting til samræmis við framkvæmd sem fylgt hefur verið. Þannig má hvort heldur sameinað þing eða þingdeild vísa máli til ríkisstjórnar eða einstakra ráðherra. Í gildandi þingsköpum er aðeins talað um þingdeild og ráðherra.

Um 43. gr.
Greinin er efnislega óbreytt.

Um 44. gr.
Hér er um breytingar að ræða. Kveðið er svo á að ákveða megi dagskrá næsta þingfundar eftir ályktun sameinaðs þings og þingdeildar eftir því sem við á. Samkvæmt gildandi þingsköpum mátti slíkt ekki gerast nema eftir kröfu tiltekins fjölda þingmanna. Þetta skilyrði er hér fellt niður svo og úrelt ákvæði sem lúta að því að taka mál út af dagskrá og fá mál tekin á dagskrá. Önnur ákvæði þessarar greinar eru óbreytt frá gildandi þingsköpum.

Um 45. gr.
Hér er í 1. mgr. tekið inn sameinað þing en í gildandi þingsköpum eru aðeins nefndar þingdeildir. Þessi breyting er að sjálfsögðu í samræmi við þá framkvæmd þingskapa sem verið hefur.

Um 46. gr.
Greinin er efnislega óbreytt.

Um 47. gr.

Hér er tekið fram í 2. mgr. að komi fram ósk um nafnakall skuli við henni orðið. Þetta kemur í stað ákvæðis í gildandi þingskötum um að tiltekinn fjöldi þingmanna þurfi að krefjast nafnakallsins og öðrum formsskilyrðum að vera fullnægt.

Engar aðrar breytingar eru hér frá gildandi þingskötum.

Um 48. gr.

Greinin er óbreytt.

Um 49. gr.

Hér er kveðið svo á í 1. mgr. að forseti skuli beita hlutfallskosningu. Þetta er breyting frá gildandi þingskötum þar sem segir að forseta sé heimilt að beita hlutfallskosningu. Þessi breyting er í samræmi við breytingu á 16. gr.

Um 50. gr.

Hér er svo kveðið á að þingmaður geti óskað þess að öllum utanþingsmönnum sé vísað á braut. Þetta er breyting frá gildandi þingskötum þar sem tilskilinn er tiltekinn fjöldi þingmanna sem þarf til að krefjast þessa. Þykir ekki ástæða til að halda við þetta formsatriði enda sker þingfundur úr um hvað gera skuli.

Um 51. gr.

Greinin er óbreytt.

Um 52. gr.

Greinin er samhljóða 1. mgr. 52. gr. gildandi þingskapa.

Um 53. gr.

Greinin er efnislega samhljóða 2. mgr. 52. gr. gildandi þingskapa.

Um 54. gr.

Greinin er efnislega óbreytt frá 1. mgr. 54. gr. gildandi þingskapa en þó með fyllri ákvæðum um framkvæmdaratriði í samræmi við þá venju sem fylgt hefur verið. Er tekið fram að um útvarp almennrar stjórn málaumræðu skuli í öllu fara eins og um umræðu um þingmál, sbr. 59. gr.

Um 55. gr.

Greinin er óbreytt.

Um 56. gr.

Greinin er óbreytt frá 58. gr. gildandi þingskapa.

Um 57. gr.

Greinin er óbreytt frá 59. gr. gildandi þingskapa.

Um 58. gr.

Greinin er óbreytt frá 53. gr. þingskapa.

Um 59. gr.

Hér er um að ræða ákvæði er varða framkvæmdaratriði þegar útvarpað er umræðu um þingmál samkvæmt 58. gr. Þessi ákvæði eru tekin eftir 2. mgr. 54. gr., 56. gr. og 57. gr. gildandi þingskapa. Efnislegar breytingar er hér ekki að finna. En þessi ákvæði eru umorðuð og gerð skýrari auk þess sem aukið er við til samræmis við þá venju sem fylgt hefur verið.

Ákvæðum þessarar greinar ber að beita við útvarp umræðu um vantraust samkvæmt 55. gr. þar sem þar er um þingmál að ræða. Sömuleiðis gilda þessi ákvæði við útvarp almennrar stjórn mála umræðu þar sem það er beint tekið fram í 54. gr.

Um 60. gr.

Hér eru ákvæði um hvernig með skuli fara ef Ríkisútvarpið óskar að útvarpa umræðu um þingmál.

Í 1. mgr. er að finna nýmæli. Núgildandi þingsköp kveða ekkert á um það tilvik að óskað sé eftir að útvarpað verði umræðu um þingmál samkvæmt 58. og 59. gr. Hér er svo mælt fyrir að forseti ákveði í samráði við þingflokkana hvort orðið verði við tilmælunum. Þetta er í samræmi við þá málsmeðferð sem viðhöfð hefur verið í þessu tilvik.

Í 2. mgr. eru ákvæði um það hvernig með skuli fara þegar óskað er hins vegar að útvarpa venjubundinni umræðu eða hluta af umræðu. Hér er um að ræða efnislega óbreytt ákvæði núgildandi þingskapa nema ekki er gert ráð fyrir umræðu í þingi eða þingdeild um hvort útvarp skuli leyft eða ekki.

Um 61. gr.

Greinin er óbreytt.

Um 62. gr.

Greinin er óbreytt.

Um 63. gr.

Greinin er óbreytt.

Um 64. gr.

Greinin er óbreytt.

Um 65. gr.

Í 1. mgr. er um að ræða óbreytt ákvæði frá gildandi þingsköpum.

Í 2. mgr. er nýtt ákvæði sem tekur af tvímæli um að skylda til að útvarpa er bundin við hljóðvarp.

Um 66. gr.

Hér er sú breyting gerð frá gildandi þingsköpum að tekið er fram að í sameinuðu þingi skuli eins farið að og í þingdeildum, að ekki megi taka við nokkru málefni nema einhver þingmaður taki það að sér til flutnings. Enn fremur er sú breyting að tekið er fram að ráðherra geti tekið að sér mál til flutnings en slíkt ákvæði hefur sjálfstæða þýðingu þegar ráðherra er ekki þingmaður. Með þessu er ætlunin að festa í þingsköp venju sem að sjálfsögðu hefur verið fylgt.

Um 67. gr.

Greinin er efnislega óbreytt.

Um 68. gr.

Greinin er óbreytt frá 69. gr. gildandi þingskapa.

Um 69. gr.

Greinin er óbreytt frá 70. gr. gildandi þingskapa.

Um 70. gr.

Gert er ráð fyrir að lög þessi öðlist gildi að loknu því þingi sem nú situr.